

Slušaonica

(/poslusajte-iz-naseg-programa.html)

Live Stream

Uredništvo

urednistvo@radiopag.hr
00385 (0)23 214 987

(/impressum.html)

📻 Izdvojeno

Paške relikvije i običaji: Sveti Trn iz Krune Kristove

📅 Objavljeno: 28 Kolovoz 2024

Josip Portada

Relikvija Svetog Trna, koja se u Pagu čuva i štuje od 15. stoljeća, jedna je od najvažnijih paških relikvija, a za vjernike je značenje Svetog Trna veliko, jer ih dodir, pogledom i molitvom, dovodi u izravnu duhovnu vezu s mukom i raspećem Isusa Krista. Misaoni i vizualni dodir sa Svetim Trnom u trenutku molitve povezuje vjernike s ishodište kršćanstva, s trenucima dolaska Isusa Krista u Jeruzalem, s trenucima njegove muke, smrti na križu i uskrsnuća.

Priča o Svetom Trnu

(https://www.optikamaris.com)

(https://www.facebook.com/S
ljepote-Marija-
200887274025307).

(http://www.pag.hr/)

Pažanin, fra Ivan Tutnić je 1443. godine, nakon povratka s hodočasničkog putovanja u Svetu Zemlju, žurio u Pag kako bi stigao na monaško zavjetovanje svoje sestre Marije u Benediktinskom samostanu Svete Margarite. Sa sobom je nosio poklon namijenjen Mariji, a kojeg joj je namjeravao predati nakon završene svečanosti monaškog zavjetovanja. Poklon je bio trn iz Kristove krune, a svjestan vrijednosti poklona, trn je sakrio u svoje bedro i pažljivo ga je čuvao za vrijeme putovanja. U Pag je stigao na vrijeme i na dan svečanosti pridružio se ostalim članovima obitelji i svi su, s ponosom i radošću, došli u samostan kako bi svjedočili monaškom zavjetovanju Marije Tutnić. Po završetku svečanosti, fra Tutnić je svojoj sestri predao poklon, a ona je bila oduševljena i silno sretna. Fra Ivan Tutnić je izradio ispravu o načinu čuvanja i štovanja Svetog Trna, kojeg u ispravi naziva Sveta Moč. Po želji fra Ivana Tutnića Sveti Trn je ostao u Benediktinskom samostanu kako bi ga benediktinke čuvale i kako bi mu, u posebnim prigodama, odavale štovanje molitvom, a pašku crkvu je obavezao na održavanje svečane procesije s nošenjem Svetog Trna. Za čuvanje Svetog Trna napravljena je staklena kupola, valjkasti stakleni pokrov i postolje od drva i poznato što Sveti Trn štiti od oštećenja. Tako zaštićen, Sveti Trn je stavljen u samostansku riznicu.

Sveti Trn koji se čuva u Pagu istražila su tri papina vizitatora i sva trojica su potvrdila autentičnost Svetoga Trna. Sveti Trn koji se čuva u Pagu ima potvrdu Svete Stolice da je autentična relikvija, da je to Trn koji je bio u Trnovoj Kruni na glavi raspetog Isusa Krista u Jeruzalemu. Svake godine, 4. svibnja, održava se svečana procesija sa Svetim Trnom, a tom prigodom se Sveti Trn prenosi iz samostanske crkve Navještenja Marijina u Zbornu crkvu Marijina Uznesenja, a nakon svečane liturgije održava se procesija. Prije i poslije procesije Sveti Trn se, uz posebnu svečanost u kojoj sudjeluje uglavnom svećenstvo, prenosi u Benediktinski samostan. Za Sveti Trn koji se nalazi u Pagu se i za one koji se čuvaju u crkvi Notre-Dame u Parizu u Francuskoj, vjeruje se da su bili na glavi Isusa u trenucima njegove muke i smrti.

Povijesni izvori o Svetom Trnu koji se čuva u Pagu

Brojne isprave, crkvene i svjetovne, svjedoče o načinu štovanja i čuvanja Svetog Trna u Pagu, a sve te isprave zaokružuju priču o Svetom Trnu kao osobitoj relikviji koja je imala i ima veliko značenje za vjernike. Izvorni zapisi o Svetom Trnu nalaze se u godovnicima Benediktinskog samostana Svete Margarite u Pagu, u pismohrani Župnog ureda Pag i Zadarske nadbiskupije, u Znanstvenoj knjižnici u Zadru, a ponajviše u djelima povjesničara Marka Laura Ruića. Naime, Ruić je u 18. stoljeću objavio brojne prijepise isprava iz paškog arhiva koji je početkom 20. stoljeća uništen u požaru. U arhivu su se nalazili brojni izvorni zapisi o Pagu kroz stoljeća i sve je to uništeno, što djela Marka Laura Ruića čini posebno značajnima, jer su vrijedan izvor podataka o paškoj prošlosti. Povijesni izvori o Svetom Trnu u Pagu su, dakle, brojni, a u ovom slučaju navest će se oni koji prikazuju kronologiju priče o Svetom Trnu i načinu na koji su u Pagu nastali običaji čuvanja i štovanja Svetog Trna.

Prema Novom zavjetu, odnosno evanđeljima, Trnova kruna je kruna od bodljikavog trnja koju su rimski vojnici stavili Isusu oko glave tijekom muke. U Evanđelju po Mateju navodi se da su se vojnici saginjali na koljena pred Isusom i podrugljivo govorili: „Zdravo kralju židovski“. Isusu je na glavu stavljena trnova kruna, trnje je duboko prodiralo u kožu, gotovo do lubanje i krv je curila iz rana. Prema Evanđeljima, Isus je razapet s trnovom krunom na glavi, no ne navodi se što je bilo s trnovom krunom nakon što je, prema evanđeljima, Isusovo tijelo skinuto s križa i stavljeno u grobnicu iz koje je Isus, nakon tri dana uskrnuo. Prvi spomen o trnovoj kruni koju je nosio Isus na dan svoje muke i smrti, a koji nije dio Evanđelja, nalazi se u pismu kojeg je 409. godine sv. Paolin, biskup Noilanski, uputio sucu Makariju u kojem navodi da je dostojno i pravedno podati čast Trnju koje je okrunilo Spasitelja. Trnje s Krune Gospodnje spominje se u brojnim dokumentima, na primjer u izvješću Cassiodora iz 502. godine i monaha Bernarsa iz 870. godine. Kristova kruna se, tijekom stoljeća, nalazila u posjedu raznih vladara i država, a u povijesnim izvorima

se može pratiti njezin put do suvremenog doba. U 13. stoljeću francuski kralj Luj IX. Sveti donio je Trnovu krunu u Francusku, ali ona nije cjelovita, odnosno nedostaje dio trnja. Relikvija Trnove krune koju je kralj Luj IX. donio u Francusku od 1806. godine čuva se u katedrali Notre-Dame u Parizu. Jedan trn iz Trnove krune je iz Jeruzalema došao u Pag. Povijesni izvori potvrđuju da je Sveti Trn 1443. godine u Pag donio fra Ivan Tutnić na poklon svojoj sestri, koludrici Mariji, na njezino svečano monaško zavjetovanje u Benediktinski samostan Svete Margarite. Fra Ivan Tutnić je o daru napisao ispravu čiji prijepis je napravljen 1564. godine, a prijepis je ovjerio paški bilježnik Benedikt Zorović. U ispravi se navodi na koji način treba čuvati, štovati i izložiti relikviju Svetog Trna u liturgijskim slavljinama. Prema ispravi, relikvija Svetog Trna se čuvala u škrinji s četiri ključa. Jedan ključ je čuvala majka opatica, drugi je bio pohranjen kod Paške općine, treći kod opata Ivana Tutnića, a četvrti je imao paški zborni Kaptol. U ispravi fra Ivana Tutnića navodi se da u Pagu postoje dvije bratovštine, Bratovština Svetog Marka i Jurja i Bratovština Svetog Frane. Te dvije bratovštine bile su pozvane da se u njihovim crkvama „ima obavljati služba Božja sa štovanjem Moći“. Postojanje benediktinke Marije, sestre fra Ivana Tutnića, nije sporno. Naime, prema arhivskim podacima Benediktinskog samostana Svete Margarite u Pagu, u tom samostanu je doista postojala sestra Marija iz obitelji Tutnić, a to se potvrđuje i u ispravi fra Ivana Tutnića u kojoj se navodi: „Treći ključ imade držati časna sestra Marija, koludrica Samostana Svete Margarite u Pagu, sestra fratra Ivana.“ U ispravi se navodi da je fra Ivan Tutnić Sveti Trn, kojeg on naziva Sveta Moć, donio na način „najpobožniji i najbolji“. Fra Ivan Tutnić u svojoj ispravi navodi da „se imade nositi Sveta Moć sa ophodom, te je položiti u crkvu sv. Frane, a poslije svečane službe Božje, starješina fratara imade je povratiti u crkvu sv. Margarite: da svaki puta kada se ima nositi Sveta Moć, dva prisjednika općinskog vijeća imadu u ophodu nositi goruće duplire, koje imadu sami na svoj trošak priskrbiti i napokon da kada ne bi ispunili gore spomenuti uvjeti na koje se obavezao Paški Kaptol, Paška općina i Narodna skupština u Pagu, vlastan će biti starješina franjevaca u Pagu dignuti Svetu Moć, te je prinijeti u crkvu Svetog Frane, držeći se ipak spomenutog obreda.“

Tri papina vizitatora su posjetili Pag kako bi razgledali Sveti Trn i sva trojica su jednako rekli o Svetom Trnu: „Esse de corona Domini!“, odnosno „Jest s krune Gospodnje!“ Kongregacija za obrede Svete Stolice je 1788. godine potvrdila autentičnost Svetog Trna i to na temelju izvješća papinskih vizitatora. Tako je Sveti Trn, koji se čuva u Benediktinskom samostanu Svete Margarite u Pagu, uz Trnovu krunu u katedrali Notre-Dame u Parizu, jedini Sveti Trn u svijetu koji posjeduje rimsku Autenticu, službenu potvrdu Svete Stolice da je to autentični trn koji se nalazio na glavi Isusa Krista za vrijeme njegove muke i razapinjanja. Kongregacija za obrede Svete Stolice je 1788. godine odredila da se proslava Svetog Trna slavi svake godine 4. svibnja, a ta Odluka Kongregacije za obrede Svete Stolice zapisana je u Kodeksu isprava i povlastica Zadarske nadbiskupije i objavljena je u Obredniku Zadarske nadbiskupije.

Prema papinskoj povelji *Decretum pro Retactione* koja je donesena na molbu Paškog Kaptola, bilo je određeno da se svetkovina Svetog Trna slavi svakog 4. svibnja. Povjesničar Marko Lauro Ruić u svojoj knjizi „*Qaestiones*“ iz 1775. godine navodi o Svetom Trnu da se kod paških koludrica nalazi jedan od Svetih Trna Krune Gospodinove, koji je prenesen od starog grada Paga u Zbornu crkvu u Pagu „u petak, na dan muke“ te se i na 4. svibnja nosi svečanim ophodom. U svojem radu *Frammenti Storichi ed Altro*, Ruić navodi da su paške koludrice „dužne održati svake godine svečanu misu na dan 4. svibnja, na svečanost Trna Krune“. U ispravi Zadarske nadbiskupije „*Directorium Litiurgicum*“ iz 1903. godine navodi se: „Za grad Pag imade se promijeniti za god. 1903.: 4. svibnja svečanost Trna Krune Gospodina našega Isukrista po apostolskoj povelji. Bijaše svetkovana u petak prve nedjelje Korizmene. Ova svečanost se držala u Zadarskoj nadbiskupiji u petak prije prve nedjelje Korizmene, dočim u Pagu se svetkovala na 4. svibnja, jer je Sveta Stolica to dozvolila posebnim poveljom.“ Iz isprave proizlazi da je Zadarska nadbiskupija uvrstila svečanost Svetog Trna u svoj kalendar, a dan 4. svibnja je proglasila zapovjednim. Svečanost Svetog Trna je u kalendaru nadbiskupije bila

označena velikim križem, kao za nedjelje i zapovjedne blagdane. U knjizi *Officia Propria Sanctorum* iz 1883. godine navodi se „...u drugi petak ovog mjeseca ne biva služba o presvetoj Trnovoj Kruni jer po dopustu Apostolskom bi prenesena 4. svibnja“. U ispravi iz 1923. godine navodi se da je „ovaj naš Trn u Pagu drven, dug četiri prsta, šiljast“. Paški Kaptol je na sjednici održanoj 1. travnja 1731. godine ovlastio kanonika don Antu Mirkovića da „u pravdi zastupa prava Kaptola“ u sporu koji se vodio s Paškom općinom koja je smatrala da ima pravo na jedan ključ pohrane Svetog Trna. Paški Kaptol nije osporavao da je Paška općina to pravo imala prema ispravi napravljenoj prigodom donošenja Svetog Trna u Pag, ali da je to pravo, ne koristeći ga tijekom stoljeća, izgubila. Nakon niza rasprava Paški Kaptol je na sjednici od 18. travnja 1731. godine donio odluku o priznanju prava Paške općine na čuvanje jednog ključa od pohrane Svetog Trna. U knjizi zapisnika kapitularnih sjednica od 1642. do 1510. godine, koje je Marko Lauro Ruić objavio u djelu „*Constitutiones etc. Collectanea*“ iz 1792. godine, navodi se stav da Sveta stolica, „koja je u pogledu Sv. Moči skrupulozna, ne bi sigurno udijelila paškoj crkvi povlasticu da Moć Trna Krune Gospodinove nije autentična“. Procesija sa Svetim Trnom u Pagu je prvi puta održana 1445. godine, a u skladu s papinskoj povelji, procesija se održava 4. svibnja, na dan određen za slavljenje Svetog Trna.

Običaji povezni sa štovanjem Svetog Trna

Sveti Trn se u Pagu slavio i štovao od dana kada ga je fra Ivan Tutnić donio i darovao svojoj sestri Mariji. Paški Kaptol i Paška općina su prihvatili uvjete fra Ivana Tutnića o čuvanju i štovanju Svetog Trna, a to su prihvatili i vjernici. Sve što je bilo navedeno u ispravi se provodilo i to je tijekom stoljeća postao običaj povezna sa štovanjem Svetog Trna. Središnja svečanost je 4. svibnja. Tog dana se održava svečana misa i procesija sa Svetim Trnom. Na dan svetkovanja Svetog Trna, benediktinke prenose Sveti Trn iz samostanske riznice i stavljaju ga na oltar u crkvi Navještenja Marijina gdje se pred njim vjernici mole. Iz crkve Navještenja Marijina Sveti Trn svećenstvo prenosi u Zbornu crkvu Marijina Uznesenja i postavlja ga na središnji oltar. Izvorno je, prema uvjetu fra Ivana Tutnića, Sveti Trn iz crkve Navještenja Marijina bio prenošen u crkvu Svetog Frane koja je bila dio Franjevačkog samostana, a Sveti Križ je prenosio opat samostana. Međutim, to se promijenilo nakon pada Republike Venecije 1797. godine. Tada je u gradu Pagu uvedena francuska uprava koja je ukinula Franjevački samostan. Od tada se Sveti Trn prenosi u Zbornu crkvu Marijina Uznesenja, postavlja se na središnji oltar u Zornoj crkvi Marijina Uznesenja i ostavlja se na ogled vjernicima. Sveti Trn stoji na središnjem oltaru i za vrijeme svečane mise. Po završetku mise, pred crkvom se formira procesija, a Svet Trn se iznosi iz crkve i nosi se ulicama, trgovima i obalnim dijelom Paga, uz molitvu. Po povratku procesije u Zbornu crkvu Marijina Uznesenja, Sveti Trn se prenosi u crkvu Navještenja Marijina i postavlja se na oltar kako bi se pred Svetim Trnom vjernici mogli moliti. Crkva Navještenja Marijina je mala i u njoj ne mogu istodobno biti svi vjernici koji se žele pomoliti pred Svetim Trnom. Dok se jedna grupa vjernika u crkvi moli pred Svetim Trnom, izvan crkve, na trgu brojni vjernici strpljivo čekaju na ulazak u crkvu i molitvu pred Svetim Trnom. Tako se, iz praktičnih razloga, s vremenom stvorio običaj da se pred Svetim Trnom moli kratko, a molitva najčešće završava laganim dodirima Svetog Trna. Za razliku od ostalih paških relikvija koje su na ogledu vjernicima tijekom cijele godine, Sveti Trn se vadi iz riznice samo na dan svetkovine i to vjernici žele iskoristiti za molitvu.

U 21. stoljeću uvedene su neke novine u štovanju i čuvanju Svetog Trna

Stoljećima se štovanje Svetog Trna odvijalo na jednak način, onako kako je to bilo određeno 1445. godine. Prva promjena dogodila se nakon pada Republike Venecije 1797. godine kada je francuska vlast ukinula Franjevački samostan, a ulogu koju su do tada u održavanju svečanog štovanja Svetog Trna imali franjevci preuzelo je paško svećenstvo. Druga, značajnija promjena dogodila se 2019. godine. Te godine, 24. studenog, u Zornoj crkvi Marijina Uznesenja je, uz veliku svečanost, između Viteškog reda Svetoga groba jeruzalemskog za Hrvatsku i Benediktinskog samostana sv. Margarite potpisana Povelja o čuvanju relikvije

Svetoga Trna. Tom prigodom je održano misno slavlje koje je predvodio mons. Josip Lenkić, generalni vikar Zadarske nadbiskupije. Na misnom slavlju i potpisivanju Povelje nazočno je bilo izaslanstvo Viteškog reda Svetog groba jeruzalemskog za Hrvatsku s predstavnicima reda iz Francuske, Sjeverne Italije i Slovenije. Potpisivanje Povelje održano je nakon mise, a Povelju su potpisali s. Bernardica Badurina, opatica Benediktinskog samostana sv. Margarite u Pagu i Claude Grbeša, magistralni delegat Viteškog reda Svetoga groba jeruzalemskog za Hrvatsku. Magistralni delegat Viteškog reda Claude Grbeša rekao je kako se Povelja potpisuje radi zajedničkog štovanja relikvije Svetog Trna, navodeći kako i u štovanju Svetog Trna u katedrali Notre-Dame u Parizu sudjeluje Viteški red Svetog groba jeruzalemskog za Francusku. U Povelji se navodi kako se potpisivanje održava u prigodi 700 godina od utemeljenja Benediktinskog samostana sv. Margarite i 750 godina od zavjeta Pažana Majci Božjoj. U Povelji se navodi kako će se štovanje održavati svake godine 4. svibnja i tog dana će u štovanju Svetog Trna sudjelovati najmanje dva člana Viteškog reda Svetog groba jeruzalemskog za Hrvatsku. Nakon potpisivanja Povelje, Sveti Trn je u procesiji, u kojoj je sudjelovao velik broj vjernika, vraćen u Benediktinski samostan. Sveti Trn je, na jedan sat, postavljen na oltar samostanske crkve i tada je, prvi puta, uz oltar postavljena počasna straža članova Viteškog reda Svetog groba Jeruzalemskog, a pred relikvijom su se pomolili brojni vjernici. Od 2019. godine članovi Viteškog reda Svetoga groba jeruzalemskog sudjeluju u prenošenju Svetog Trna iz crkve Navještenja Marijina u Zbornu crkvu Marijina Uznesenja, sudjeluju u svečanoj misi, u procesiji i u prenošenju Svetog Trna u crkvu Navještenja Marijina. U crkvi Navještenja Marijina članovi Viteškog reda Svetoga groba jeruzalemskog drže počasnu stražu uz oltar na kojem je postavljen Sveti Trn kako bi se vjernici mogli pomoliti pred relikvijom. Članovi Viteškog reda Svetoga groba jeruzalemskog drže počasnu stražu i pred glavnim vratima crkve dok traje molitva vjernika pred Svetim Trnom. Običaji povezani sa štovanjem Svetog Trna su, kao i običaji povezani sa štovanjem drugih relikvija, oživljena i proživljena, vidljiva i svima lako razumljiva poveznica između prošlosti i sadašnjosti. Zbog jasne određenosti, čvrste uokvirenosti, sadržajnosti i nepromjenljivosti kroz stoljeća i zbog činjenice što se njeguju i redovito se održavaju, običaji povezani sa štovanjem relikvija prepoznatljiv su dio zajednice, dokaz i prikaz upornosti, vjere i ljubavi prema naslijeđu. Običaji povezani sa štovanjem relikvija na osobit način povezuju daleku prošlost sa suvremenim dobom, s 21. stoljećem, oni su poput nevidljive vremenske niti koja veže brojna pokoljenja, ona koja su bila, ona koji jesu i ona koji će biti, vežu sve one koji su štovali, koji štiju i koji će štovati relikvije. Štovanje Svetog Trna u Pagu je postalo tradicija, dio vjerskih običaja, značajan i važan dio naslijeđene baštine. Kao i tijekom prijašnjih stoljeća, i danas, u 21. stoljeću, vjernici odaju počast relikviji koju su čuvali i sačuvali njihovi preci, čuvaju običaje koji su povezani sa štovanjem Svetog Trna, a naslijeđenu baštinu prenose dalje, svojim potomcima. Pred Svetim Trnom vjernici iskazuju i dokazuju svoju vjeru, moleći se Svetom Trnu i slaveći ga. Tako se održava i nastavlja put kroz vrijeme Svetog Trna, put koji je započeo davno, u gradu koji više ne postoji, u samostan od kojeg su ostali samo temelji. Štovanje Svetog Trna dio je naslijeđene baštine grada Paga, vrijednost vjerska, ali i svjetovna, jer su običaji slavljenja Svetog Trna postali dio općeg korpusa običaja grada Paga.

Josip Portada/Radio Pag

Ovaj tekst je objavljen uz financijsku potporu Agencije za elektroničke medije, iz Programa za poticanje novinarske izvrsnosti.

<https://www.radiopag.hr/images/com-dropps/244/Josip-Portada-Sveti-Trn-012.jpg>
 Portada-Sveti-Trn-005.JPG

<https://www.radiopag.hr/images/com-dropps/244/Josip-Portada-Sveti-Trn-014.jpg>
 Portada-SVeti-Trn-014.jpg)

<https://www.radiopag.hr/images/com-dropps/244/Josip-Portada-Sveti-Trn-015.jpg>
 Portada-Sveti-Trn-015.jpg)

<https://www.radiopag.hr/images/com-dropps/244/Josip-Portada-Sveti-Trn-016.jpg>
 Portada-Sveti-Trn-016.jpg)

◀ [PRET \(/VIJESTI/IZDVOJENO/2936-PASKE-RELIKVIJE-I-OBICAJI-SVETI-JURAJ-NAS-GRAD-CUVAJ.HTML\)](https://www.radiopag.hr/vijesti/izdvojeno/2936-paske-relikviije-i-obicaji-sveti-juraj-nas-grad-cuvaj.html)

[SLJEDEĆE ▶ \(/VIJESTI/IZDVOJENO/2903-PASKE-RELIKVIJE-I-OBICAJI-MAJKO-BOZJA-OD-STAROGA.HTML\)](https://www.radiopag.hr/vijesti/izdvojeno/2903-paske-relikviije-i-obicaji-majko-bozja-od-staroga.html)

Design by [tjstudio](https://tjstudio.info) © Radio Pag d.o.o. | 2018 -
<https://tjstudio.info>

[Kontakt & Impressum](https://radiopag.hr/impressum.html)
[\(https://radiopag.hr/impressum.html\)](https://radiopag.hr/impressum.html)

[Na vrh](#)
 ^

[Marketing](https://radiopag.hr/marketing.html) [\(https://radiopag.hr/marketing.html\)](https://radiopag.hr/marketing.html)

[Novosti](https://radiopag.hr/vijesti.html) [\(https://radiopag.hr/vijesti.html\)](https://radiopag.hr/vijesti.html)

[Izdvojeno](https://radiopag.hr/vijesti/izdvojeno.html) [\(https://radiopag.hr/vijesti/izdvojeno.html\)](https://radiopag.hr/vijesti/izdvojeno.html)

[Uvjeti korištenja](https://radiopag.hr/impressum.html) [\(https://radiopag.hr/impressum.html\)](https://radiopag.hr/impressum.html)